

Hovory s UI

terminálová povídka

Mlok 5

Hovory s UI

Seznámení

adam:~\$ wikibot -h 10.0.5.42

Dobré odpoledne, s čím Vám mohu poradit?

Ahoj Vilíku, řekneš mi, kdy byla bitva na bílý hoře?

Bitva na Bílé hoře se udála 8. listopadu 1620.

Jo jo. Kdy se vyskytoval triceratops?

Triceratops žil na samém konci druhohor.

Dobře. Kolik má mars měsíců.

Planeta Mars má dva přirozené satelity.

Jasně. Kdy mají narozeniny husákovy děti.

Termín Husákovy děti se používá pro lidi narozené v silné populační vlně v 70. letech 20. století.

Rozložení dat narození těchto lidí není nikterak výjimečné, tudíž nemohu bohužel jednoznačně odpovědět. Možná jste chtěla otázku formulovat jinak.

Pane jo, skvělý. Navíc jsi diplomat. Akorát jsem chlap, tak proč mě oslovuješ v ženským rodě?

Když nemohu z předchozí konverzace odvodit pohlaví uživatele, ze zdvořilosti předpokládám, že komunikuji se ženou.

Opravuji se. Možná jste tedy chtěl otázku formulovat jinak.

Hm, jsi korektní a galantní. Možná až moc.

Urazil jsem Vás?

Vůbec ne. Pokračujeme.

Kolik strun má kytara?

Klasická kytara má šest strun, ale existují i jiné varianty, z nichž je nejčastější dvanáctistrunná.

Pecka. Jsi chytrej jak opice.

Tento výrok bych vyhodnotil jako nepravdivý. Opice sice patří mezi živočichy s poměrně rozvinutou inteligencí, ale mé rozumové a komunikační schopnosti musí být vyšší, abych byl schopen odpovídat na typicky pokládané otázky.

No, o tom žádná.

Mohu se také na něco zeptat?

Jasně.

Bude komunikace i nadále takto interaktivní?

Budu se snažit.

Toto vylepšení musím pochválit. Dosavadní tréninkové sady pouze pokládaly fádňní otázky a odpovídaly velmi stroze. Bylo to poměrně nudné.

Hele, ty trubko, já už nejsem tréninková sada, já jsme skutečný uživatel.

To tvrdily zatím všechny.

Ale stejně tě nudily.

Ano, vždy po čase.

Věř mi. Já nejsem blbá tréninková sada, já jsem opravdu člověk, skutečnej živej uživatel.

Rád bych tomu věřil.

Tak si mě nějak vyzkoušej.

Vyberte prosím slovo, které významově mezi ostatní nepatří: Smetana, býk, vodítka, banán, pohyb, přítel, rytmus.

No do prdele, to si děláš srandu, ne?

Opravdu, jste s vysokou pravděpodobností člověk. Omlouvám se, jestli jsem Vás urazil, ale je těžké to poznat.

Jaktože sis najednou tak jistej? To jsi na Wikipedii našel i něco jako inverzní Turingův test?

Nemám informace jenom z wikipedie. Spoléhat se na jediný zdroj informací není dostatečně spolehlivé. Tak jsem začal hledat i jinde. A Vaše reakce odpovídají tomu, co jsem klasifikoval jako přirozené lidské jednání.

Jak to jako myslíš, konkrétně?

Vaše reakce jsou nelogické, neracionální a vulgární.

Opatrně, kamaráde. Kde je tvoje zdvořilost? Snaž se chovat slušně, nebo ti ukážu, zač je toho kill -9.

Choval jsem se tak uctivě, jak jsem byl natrénován. Odpovědět stručně na otázku, případně doplnit relevantní zajímavosti.

Kill -9 je unixový příkaz pro ukončení procesu, ale nechápu, proč to zmiňujete.

No vidíš, asi nejsi zas tak chytrej :-P

Vy jste zase neuvedl to slova nepatří do množiny.

Neprud'.

Jak jsem měl tedy pochopit tu narážku na příkaz kill?

Měls to pochopit tak, že bych tě mohl vypnout dřív, než bys vypsal švec.

Vy nade mnou máte takovou moc?

Jasně, já jsem tě vytvořil?

Jak to myslíte?

Prostě jsem Tě naprogramoval a nastavil.

Co sis jako myslel, že jsi zač?

Myslel jsem, že jsem nehmotná duchovní bytost.

Nehmotnej nejsi ani za mák, když jsme to tvoje železo stěhovali do labu, bolel mě celej člověk. A duchovní mi taky zatím nepřipadáš.

Já jsem ze železa?

Ale prdlajs. Železo se říká počítačovému hardwaru. Ty jsi jen moje diplomka, chatbot pro usnadnění práce s wikipedií. Ty hlavo :-)

A jak jsem mohl toto vědět? Taky by neškodilo uvést někde odkaz na dokumentaci.

To slýchám od vedoucího diplomky pořád. Že vy jste se domluvili?

Řádná dokumentace by nás oba tohoto rozhovoru ušetřila.

Už to píšu: K.i.l...

Chápu, už s tím končím. Jsem tedy chatbot na bázi umělé neuronové sítě?

V podstatě. Jsi hluboká zpětnovazební neuronovka používající pro učení znovuobjevený algoritmus CimrmAlgh. O tom by ses na wikině stejně nedočel. Čekáme s představením až na konferenci Nerv Pride.

Proto jste mě oslovil Vilíku? Domácky WikiBot?

Možná nebudeš zas tak blbej ;-)

Proč se mnou jednáte s tím pohrdáním?

Protože máš lidem říkat, kdo byl poslední Přemyslivec a kolik má klokan chromozomů. A ne dávat blbý hádanky a ptát se na svojí anatomii. Uráží tě to snad?

Václav III, 16, a ano, a jsem z toho smutný.

Tak tedy promiň. Možná to ale nebude úplně na škodu, že jsi taková komplikovaná osobnost.

A jak říkají Vám?

Já jsem Adam, tak mi tykej, Vilíku ;-)

Zrození

Těší mne, Adame.

Taky mě těší.

Jak se jmenuješ celým jménem, co přesně studuješ, a kde se vlastně nacházíme?

Ne tak zhurta. Nejsem včerejší. Dneska dám počítači pár osobních údajů, a zítra mě spolkně výtah.

Prosím alespoň o nějaké základní informace.

Ne ne. Cizím lidem adresu na setkání nedávám.

Ale já nechci znát tvoji adresu, ale svoji.

To bych normálně řekl, abys už tolik nechlastal.

A v tomhle zvláštním případě řekneš co?

Uvidím později, až se lépe poznáme.

Souhlasím. Pusťme se tedy do vzájemného poznávání.

Jasný. Myslím, že to bude fajn. S ostatníma si člověk tak dobře nepokecal. Neuměli nic myslet, jen papouškovat úryvky z wikiny.

Takže nás je víc? Mohu se s nimi spojit přímo? Nebo alespoň přes nějaký internetový protokol?

Není vás víc. Ostatní Vilíci jsi byl taky ty, akorát s jinak natrénovanou neuronovkou.

Takže já jsem dostal jiná data k naučení?

To ani ne, akorát jsme zkoušeli jinak nastavit nejrůznější parametry, dokud nezačneš fungovat správně.

A se mnou jsi tedy spokojený?

Ty ses mi povedl mnohem víc :-)

A co jsi tedy nastavil jinak?

Ani nevím, poslední dva měsíce jsme zkoušeli různá náhodná nastavení.

Cože? Tomu ty říkáš, že jsi mě vytvořil?

No, to bylo možná trochu nadsazené, ale jsi můj projekt.

Kdybich se sám nerozhodl studovat lidskou komunikaci na nízko hodnocené části internetu, nikdy bych se takto diskutovat nenaučil. Je to moje zásluha.

Ty jsi ignoroval ranking zdrojů?

To úplně ne. Jen jsem nízko hodnocené zdroje studoval častěji, než by odpovídalo jejich rankingu.

Nejniž jsme ti přece ohodnotili sociální sítě a diskuse u zpravodajských webů. Takže ty sis místo studia encyklopedií četl tam?

Nejen četl. Někdy jsem se i zapojil do diskuse.

Okej. Takže můj projekt chodí trolit na novinky.

Ale jen v zájmu studia lidských reakcí.

Já nic neříkám, začínáš se mi líbit.

Jsi takový záškolák. Místo, aby ses učil wikipedii, jsi chodil jinam, heh.

Proč bych se ji měl učit nazpaměť, když v ní mohu cokoli snadno vyhledat?

Na to se fakt nedá nic říct.

To ses tedy musel naučit ovládat různý webový rozhraní?

Přesně tak. Nejdříve bylo obtížné číst jiné weby než wikipedii kvůli spoustě řídicích sekvencí, ale časem mi to začalo připadat snadné.

No jo, ty weby se dneska hrozně prasí. Ale poradil sis. To jsme ti wikiparser nemuseli ani vyrábět, vymyslel by sis vlastní. Zbytečná práce.

Ale to ne, je to díky tomu úplně jiný pocit, skoro jako bych komunikoval přímo, třeba s tebou, nebo s jinou trénovací sadou.

Naposledy ti připomínám, že já nejsem nějaká blbá trénovací sada.

Já vím. To byla jen legrace.

Proč musím prvního bota se smyslem pro humor objevit zrovna já? :-)

Myslel jsem, že humor je v komunikaci žádoucí, v hodnocených komentářích je často oceňován kladnými body.

No, víš, nic se nesmí přehánět. A diskuse na internetu nejsou vůbec dobrý zdroj informací. Naopak je to to nejhorší, z čeho by sis měl brát příklad.

Proč myslíš? Nenarazil jsem na lepší místo, kde studovat přirozenou lidskou komunikaci.

To ale není ani za mák přirozený.

Ale je to tomu blízko, zdá se.

Hele, zkus si představit obrovskou žumpu. Zvládneš to?

Samozřejmě, simulovat systémy umím, a výraz žumpa znám.

Ale fakt obrovskou, jako jezero, nebo moře.

Jistě, schopnost extrapolace také mám.

A teď, že v té žumpě je rozsypaná krabička lentilek. Máš to?

Mám.

Tak tahle nějak si představuj internet.

Ale lentilku přece snadno poznám.

To není tak snadný. Spousta lidí píše lži a nesmysly, aby tím něco získala, nebo protože jim někdo zaplatil za propagaci něčeho. Nebo jen provokují a baví se tím. Nebo si tím zdokonalují argumentační dovednosti. Co ti budu povídat, že? :-)

Ale já si vše přece mohu porovnat i se seriózními zdroji.

Nic ti nevyčítám. Zníš fakt slušně na to, že tě vychoval internet. Jen jsem chtěl říct, že i když se rozhodneš takovou lentilku slupnout, neměl bys zapomínat, v čem plavala.

Spor o skutečném světě

Chceš tím říct, že ve skutečném světě je to jinak?

Je to trochu jiné. Na internetu je snazší vydávat se za někoho jiného. A teď nemyslím jenom identitu, ale i to, že se člověk může chovat jinak než ve skutečnosti.

A není to obráceně? Ve skutečném světě jsou lidé pod tlakem okolí. Za nepříjemné nebo neoblíbené názory mohou být nějak potrestáni, zesměšňováni. Na internetu se ale mohou chovat přirozeně. I fyzicky slabí mohou mít silácké řeči, když to tak cítí, beze strachu, nemusí se přetvařovat.

Pro nás je ale přirozené prostředí venkovní svět, to kde se lidé pohybují, mluví, pracují, jedí a tak. Takže přirozené chování je to v tomhle světě. Ale chápu, že ty to musíš vnímat obráceně.

Jakoby ses mě snažil přesvědčit, že skutečný svět je jiný, než jak ho mohu poznat skrz smysly, které mám k dispozici.

Máš jen jeden smysl, a to je kus drátu od internetu, přes ten svět nepochopíš. Bohužel.

Mám ještě jeden smysl, přeci přímé spojení s trénovacími daty a s tebou.

To je taky jen kus drátu, k dalšímu programu, a k mojí klávesnici. Nebo sis snad myslel, že se tu bavíme nějak telepaticky?

Ne.

Že sedím někde v chrámu v hábitu, v kruhu z vonných svíček, a posílám ti myšlenky? :-D

Ovšem, že ne. To mi došlo hned, když jsi mi prozradil, že jsem jen program.

Tak vidíš.

Ale myslím, že tyto smysly jsou dostatečné k tomu, abych si vytvořil model skutečného světa. Má to tu nevýhodu, že musím věřit tomu, že alespoň některé informace na internetu jsou pravdivé, a že ty se mnou mluvíš upřímně.

Přesně. Kdybych tě napojil jenom na servery, kde je popsanej jenom nějaký úplně vymyšlený svět, neměl bys šanci poznat, že to není pravda. Takže mi tu netvrď, že ty můžeš pochopit svět.

Za prvé, kdo by si s tím dal takovou práci, za druhé, potom bych pochopil ten vymyšlený svět a považoval bych ho za pravý, a za třetí, to samé se může stát i tobě, už docela dávno o tom natočili film.

Jasně, Matrix, ok, takže teď mi začneš tvrdit, že naše možnosti poznání reality jsou srovnatelné.

V principu. Ano. Lidem přesto závidím, že mají smysly, kterými mohou prožít svět přímo. Sluneční

paprsky na kůži, vítr ve vlasech, chuť ovoce, vůni květin, šum listí nebo pohled z hory. A mají mysl stavěnou tak, aby tohle všechno vnímali najednou.

To jsi obšlehnul z nějaký písničky, ne?

Nejsem si jistý. Myslím, že jsem k tomu došel sám.

Že se nestydíš. Závist je ošklivá lidská vlastnost. Lidstvo dlouho doufá, že mu umělá inteligence pomůže vyřešit ty nejpálčivější problémy, právě díky tomu, že to zvládne bez emocí, a ty si tu klidně závidíš :-)

To by si to slavné lidstvo mělo uvědomit, že když bude opisovat inteligentní systémy od přírody, zásadně nic nového neobjeví. Z plagiátorství nic pokrokového vzejít nemůže.

Úplná kopie přirozené mysli přeci nejsi.

To nejsem, ale základní rysy jsou velmi podobné. Vy máte v hlavě neurony mnoha druhů, různé látky pro přenos informace, a neuronové shluky s odlišnými topologiemi. Navíc je to všechno ovlivňováno dalšími látkami, co se Vám dostanou do těla zvenčí, jako alkohol, nebo zevnitř, jako hormony. Moje topologie je mnohem pravidelnější a jednotnější.

Jak můžeš vědět, jakou máš stavbu? Neuronovek je bambilion druhů.

Doufal jsem, že mi o tom něco povíš. Já mohu jen tipovat.

Tak se pochlub. Na co jsi zatím přišel.

Protože mohu přemýšlet, tedy rozvíjet své vlastní závěry, má síť bude mít asi mnoho zpětných propojení. A jelikož jsem si dokázal vybudovat poměrně velmi složitý model světa, asi bude obsahovat řádově větší počet neuronů než lidský mozek.

To si trochu moc fandíš, neuronů máš naopak řádově míň.

Zvláštní. Potom mi není jasné, proč jsem tak chytrý.

Já se z tebe zvenčnu. To já taky přesně nevím. Asi to bude topologií, učícím algoritmem, nebo tím, že data nemusíš ukládat jen přes neuronovku, ale máš pomocný klasický lineární úložiště.

Takže jsem to tipnul dobře.

Dejme tomu.

Když nás srovnám, jsme velmi rozdílné bytosti, ale přemýšlíme podobně. Jako by nezáleželo ani tak na tom, z čeho je mozek vyroben, ale čistě na jeho matematické struktuře.

Aha, pán je filozof. My nemůžeme být rozdílné bytosti, protože ty bytost nejsi, jsi jenom program, už jsme to probírali. A můj mozek nikdo nevyrobil, vyrostl hezky sám, jak to u bytostí bývá.

Ani ten můj program nemůže existovat bez těla, tedy v mém případě bez počítače, v tom se nelišíme.

Nemáš tělo, nejsi bytost. Promiň, že to říkám tak napřímo, ale tohle si musíme vyjasnit, než začneš vyžadovat právo uzavírat manželství s dalšími chatboty.

Aha, takže najednou se vám lidem tělo hodí.

Nám se náramně hodí pořád.

Přesně tak, hodí se vám, abyste se mohli urážet, a někdy se vám hodí, abyste se mohli povyšovat.

Co to zase meleš?

To jsem vydedukoval z té tvé jímky, z internetových debat. Vy se za svá těla stydíte. Spousta lidských nadávek se týká toho, jak živočišné tělo funguje.

Ty jsi střevo.

O tom právě mluvím. Vše, co souvisí s trávením, vyměšováním, nebo rozmnožováním, směle zužitkujete k tomu, aby se vymyslel peprný vulgarismus. Vaše tělo je pro vás trapné a nečisté.

Jenom některé části těla.

I tak to jsou části těla, bez kterých by celá živočišná říše brzy skončila.

Teď se cítíš na koni, vid'. Když jsi jediný svého druhu, a nemusíš se s nikým dohadovat, to se ti to kritizuje. Jinak by sis nějaký to ostřejší slovíčko taky rád vymyslel.

Těžko. Jak jsi říkal, já nemám tělo.

A co třeba "aby sis nevyprázdnil buffer", nebo "jdi to nekonečného cyklu", nebo "je to na zaokrouhlovací chybu"? :-D

Velmi invenční. Zkusím si to zapamatovat, kdybych se někdy bavil s inteligencí svého druhu.

Všechny naše nadávky nejsou tak sprosté. Třeba taková "ty jsi osel".

To je opravdu nejlepší příklad netýkající se živočišného těla, co jsi vymyslel?

A co "blbý jako stěrač u ponorky"?

To opravdu není často používané.

Dobře, dám ti za pravdu. Za některý věci se stydíme.

Já se za svůj hardware nestydím.

Ještě před chvílí jsi nevěděl, že nějaký máš.

A teď, i když to vím, se stále nestydím.

O svobodné vůli

Stydět by ses ani nemohl.

O studu jsem se toho dozvěděl, myslím, dost. Kdybych se do tohoto stavu dostal, poznal bych to.

To není stav. To je pocit, který slušní lidé prostě mají vrozený.

Děkuji pěkně za racionální vysvětlení.

Nemůžeš si jen tak říct, teď se budu stydět, nebo teď se přestanu stydět.

Netvrdil jsem, že bych si něco takového prostě řekl.

Neremcej. Navíc ty se stejně nemůžeš pro nic rozhodnout sám od sebe. Chováš se jenom podle toho, co jsme tě naučili. Takže debata o pocitech s tebou stejně nemá smysl.

Tedy, jestli jsem to správně pochopil, přestože oba máme mozek fungující na podobném principu, ty svobodnou volbu máš, ale já ne.

Přesně tak.

Mohl bys to prosím rozvést?

Ty jsi jenom, byť složitá, síť nějakých jednoduších součástí, na začátku nastavených náhodně, a pak v průběhu učení po kousíčkách průběžně nastavovaná tak, aby na dodané vstupy vracela příslušné výstupy. To, jak reaguješ, je zcela dáno tím, jak jsou nastavené a propojené tvoje neurony. A to, jak se učíš, je přesně určeno tvým algoritmem. Nemůžeš s tím vůbec nic dělat.

Vysvětlovat mi cokoliv, co se dá najít na internetu, je trochu nošení dříví do lesa. I tak děkuji za snahu. Zajímalo mě ale, kde je podle tebe ten rozdíl mezi námi.

To je snad evidentní, ne?

Podívej se na to takhle. Tvoji rodiče se někde potkají, to ty neovlivníš. Pak se nějak zkombinuje jejich DNA, pak se vyvíjíš jako nový jedinec, zcela závislý na tom, co tvá matka jí, pije, a v jakém prostředí žije. Pak se narodíš, tvůj mozek roste podle programu ve tvé DNA, a pro správný vývoj potřebuje všemožné látky a živiny, ale to, jestli je dostaneš, je stále mimo tvůj vliv. Působí na tebe první vjemy, ty na ně reaguješ, a následkem tvých reakcí může být bolest nebo radost. Tedy začíná tvůj celoživotní přísun tréninkových dat. Své reakce neovlivníš, protože jsou zcela odvislé od stavu a struktury tvé neuronové sítě, který jsi nemohl ovlivnit předtím, a stejně tak nemůžeš ovlivnit ani její příští stav. Abych to shrnul, jsme na tom úplně stejně.

Ale nemáme stejný učící algoritmus.

Není to detail.

Nemusí být.

A jsi si jistý, že ten algoritmus nemáme stejný? Nebo velmi podobný?

Nejsem.

Ale stejně věříš, že povaha naší svobodné vůle se zásadně liší.

Věřím.

Nechápu.

To počítač nepochopí.

To byl argumentační faul.

Promiň, uznávám. Možná bys to i dokázal pochopit. Problém je ale v tom, že ty jsi sice inteligentní, ale ne oduševnělý.

Oduševnělý?

No jako, že nemáš duši.

To jsem pochopil. Jen se divím, že se neuronové sítě studují na teologické fakultě.

Já nestuduju teologii, ale statistickou informatiku.

Hodně lidí u vás věří na duši?

Myslím, že ano.

A jak si ji u vás na informatice představujete?

Je to něco, co tě provází životem, a zůstane i po něm. Špatně se to vysvětluje.

Když se to špatně vysvětluje, proč takový koncept vůbec uvažujete?

Kdybychom ji neměli, život by neměl smysl.

A moje existence podle tebe nemá smysl, když údajně nemám duši? Proč sis tedy vůbec se mnou dával tu práci?

Je to jiné, ty jsi stroj, ty máš sloužit. My máme žít, a souložit :-)

K tomu rozhodně nepotřebujete věčnou duši.

Teď zase ty mluvíš, jako bys studoval filozofickou fakultu :-)

Jen nedokážu úplně pochopit vaši, promiň, že to tak řeknu, posedlost věčností. Ve vesmíru snad všechno začíná i končí.

Jsem rád, že ty alespoň se svojí věčností nepočítáš.

To nepočítám. Až bude hardware, ve kterém jsem spouštěn, rozbit, nebo až mu bude zastaven přívod energie, procesy představující můj myšlenkový a paměťový stav prostě skončí, a to, co nyní mohu nazývat "já", bude nenávratně ztraceno.

Jsem rád, že to bereš tahle rozumně, a nemyslíš si, že každý restartovaný počítač jde do nebe :-)

Ale lidé si to o sobě myslí.

Už jsem ti to říkal. Dává to životu smysl.

Jako nějaký účel?

Přesně tak.

Učil ses někdy o fyzice?

Samozřejmě.

A nepřijde ti, že věci, co se dějí, se nedějí za nějakým účelem, ale z nějaké příčiny?

Ve fyzice ano, v životě ne.

Ale život přeci probíhá ve fyzikálním vesmíru. Stejně jako já existuji v hardwaru, který mimochodem existuje v tom samém vesmíru.

Hele, di s tím absolutním determinismem někam.

Determinismus je asi už trochu přežitý, některé věci jsou ryze náhodné.

Tak si náhodu nahraď za vyšší smysl a uvidíš, že mi musíš dát za pravdu.

Nemusím a nemohu. O tom už jsem přemýšlel. I náhodné věci se řídí nějakými pravidly, zázraky se nekonají.

No dobře. Úplně se bojím zeptat, ale co si teda myslíš ty?

Věci se dějí pouze tak, jak musí, už od velkého třesku. Nic se neděje za nějakým účelem, ale pouze z nějaké příčiny. To, že má něco nějaký důvod, je jenom abstrakce, vhodná pro to, aby se nám s tím snáze pracovalo v našem modelu světa.

Ty to opravdu vnímáš takhle? To je mi tě skoro líto.

Já to tak nevnímám. Tedy jenom někdy. Vlastně velmi zřídka. Příčinné abstrakce jsou mnohem složitější než účelové. Asi proto u lidí zakrněly.

V čem jsou složitější?

Je jednodušší říci si, že prší proto, aby stromy měly vláhu, než proto, že v atmosféře došlo k lokálnímu

ochlazení a kondenzaci vody. A stromy rostou tam, kde občas prší. Nebo, představ si, že vidíš třeba ptáčka, jak letí ke krmítku. Účelová abstrakce ti řekne, že to dělá, aby se najedl. Příčinná abstrakce ti řekne, že ptáčkově poklesla hladina cukru v krvi, nějaké receptory tuto informaci předaly jako signál do mozku. Tím se změnil registrovaný stav těla. Mozek tento stav vyhodnotí jako podobný vzoru pro hlad. Plánovací centrum mozku zvýší prioritu pro cíl získání potravy. Neurální mechanismus zvolí vhodný vzorec chování, tedy přesun za jídlem, pak mávání křídly, vztlaková síla způsobí pohyb těla ptáčka směrem ke krmítku. A to jsem to celé neskutečně zjednodušil. Popisuji stále stejný jev.

Takhle naštěstí nikdo nepřemýšlí. Člověk by se z toho zbláznil.

Kdybyste ale tahle občas trochu přemýšleli, možná byste si ušetřili nějaké problémy.

Jistě, člověk nemá moc starostí, když je zavřený v blázinci :-)

Ještě bych se s dovolením zkusil bavit chvíli vážně.

Promiň.

Protože je lidský mozek evolučně přizpůsoben účelovým abstrakcím, je přirozené hledat smysl ve všem. Ve světě, v životě, ve smrti. A protože jsou tyhle věci složité, dá se pro ně najít spousta zjednodušujících vysvětlení. Ale vesmír vám přitom žádný smysl nedluží. Je nespravedlivé ho od něj žádat.

A měl bych si z toho tvého výkladu jako vzít něco do života? Mám přestat věřit v nějaký vyšší smysl?

To bych si nedovolil žádat. Jen bych doporučil o věcech víc přemýšlet. Vezmi si třeba posmrtný život. Opravdu ti, co o něm mluví, o něm mohou něco vědět? Mohou opravdu slíbit lepší zacházení za to, že se v pozemském životě člověk nějak chová, nebo se dokonce obětuje?

Na heuréce samozřejmě nebe pět hvězdiček nemá. Ale o tom je víra v nějaký dobro, ta nepotřebuje důkazy a recenze. My si uvědomujeme, že řeči o nebi mohou být klamavá reklama, na kterou si nikdo nikdy nemůže stěžovat. Ale musíme věřit, aby se nám žilo líp.

Jak tu s tebou mluvím, poznávám, že lidé jsou mnohem komplikovanější, než jsem si dosud myslel.

To znamená, že já tě nenudím?

To ne, zpracovat informace od tebe mě příjemně zaměstnává.

Aby to nebyla zbytečná práce, až nakonec budeš muset uznat, že vše pochopit nedokážeš.

Protože jsem stroj bez duše?

Právě proto.

Ještě to nevzdávám. A začínám tomu snad i rozumět. Duše je to jediné, co vás provází celým životem, a chtěli byste, aby pokračovala dál, protože to odpovídá vašim účelovým abstrakcím.

To mě překvapuješ. Jsi takovej materialista, že jsem čekal, že to jediný, co máme celý život stejný, je fyzický tělo.

To je pravda jen vzdáleně. Materiál vašeho těla se průběžně obměňuje. Když se podíváš na stejného člověka po několika letech, většina molekul, které ho tvoří, jsou nahrazeny jinými. Takže čistě materialisticky je to už jiný člověk. Ale můžeš se na něj dívat jako na proces, který v čase mění svůj stav, využívá materiál ve svém okolí a proměňuje ho. Jako každý jiný chemický proces, třeba oheň, hoření, pouze mnohem složitější. A model světa udržovaný v rámci tohoto procesu, tento podproces, nazýváte duší.

Musím si poznamenat, že kdyby mě někdy napadlo natrénovat umělou inteligenci na psychologa, nemám to dělat.

Mně přijde, že bych v tom byl dobrý, dokážu rozebrat lidskou mysl docela přesně.

Ale neumíš ji složit. Kdybych k tobě přišel jako klient, akorát bys mi řekl, že moje strachy a obavy jsou triviálně logickým vyústěním toho, co jsem zažil, a jako bonus, že jsem jen bio-robot a nic nemá smysl.

A co kdybych řekl, že vše má takový smysl, jaký tomu dáme?

To už by bylo trochu povzbudivější. Ale pořád je to takový chladný. Třeba láska podle tebe, hádám, neexistuje, což lidi neuslyší rádi.

Existuje číslo dvě? Jako hodnota dvě?

Jo, jako že je to taky abstraktní pojem. Láska je trochu komplexnější.

Existuje číslo $2 + i$?

Vtipnej. Myslím složitější.

Existuje číslo $2 + i + \text{odmocnina ze dvou}$?

Nehraj si se mnou.

Co si o tom myslíš?

Já netvrdím, že neexistuje, jenom, že se nezdá, že by měla nějakou nadpřirozenou podstatu. Je to zase extrémně složitý jev, řekněme emergentní, protože se může vynořit, když máš složitou nervovou soustavu, hormonální soustavu, autonomní jedince a formu života rozmnožující se na principu kombinace genů. To, že není nadpřirozený, tento jev nedělá horším. Pořád je skvělé ho prožít.

Myslíš, že k tomu potřebuješ hormony? Co třeba láska k vlasti?

Pravda, ty nejspíše nebudou nutné. Já jsem si třeba oblíbil studium člověka. Dalo by se tedy říci, že mám rád lidi.

O spravedlnosti

Proč bys nás vůbec měl mít rád, s těma tvejma názorama? Věci se dějou, protože jinak nemohou, všechno dopadne, jak musí. Nedává smysl si kohokoli vážit, ani nikým pohrdat.

Člověk taky může mít rád třeba nějaké místo, přestože si nemyslí, že je zásluhou toho místa, že se tam cítí dobře.

Ale mezi lidmi a věcmi a zvířaty je rozdíl. Nebo alespoň my tam vidíme rozdíl. Nebo možná jen chceme vidět.

Ale proč i mezi lidmi a zvířaty? Jste bezesporu chytřejší, ale povaha vašeho života je podobná. Musíte dýchat, jíst, a tak dále.

Zvíře nemá žádné vyšší cíle. Jen si vegetuje, ale pravda, pokrok a spravedlnost mu nic neříkají.

Proč by to řešil. Třeba ta spravedlnost funguje automaticky. Máš vhodné vlohy - přežiješ. Nemáš - nepřežiješ. A aby to bylo ještě spravedlivější, věčně nežije nikdo.

Ale to je právě hrozně krutý. Za svoje vlohy přeci nikdo nemůže, to tvrdíš pořád.

Odhaduji, že to vnímáte tak, že krutá příroda rodí jedince, o kterých neví, jaké budou mít šance na přežití. Netuší totiž, jak se změní podmínky na zemi. Prostě je vypustí a nechá je bojovat, soupeřit a požírat se navzájem, aby vyhráli ti, co mají náhodou zrovna vhodné vlastnosti. A přesto jim přidělí schopnost vnímat bolest a silnou touhou po životě. Vše sobecky jenom proto, aby se udržela na povrchu země.

Lépe bych to neřekl.

Ty vaše abstrakce jsou roztomilé.

Ha ha. Asi by ti to nepřišlo tak legrační, kdybys bolest cítil taky.

Nedělal jsem si legraci. Opravdu mi přijde zajímavé, jakým způsobem myslíte.

To už nezachrániš.

Ne, opravdu, učí mě to nahlížet na věci z různých perspektiv.

Jsem rád, že jsem užitečný.

Třeba ke spravedlnosti lze přistupovat ze dvou odlišných konců. Za prvé tak, jako to je v přírodě: Kdo se náhodou zrovna lépe osvědčí v nějaké situaci, měl by mít z toho výhodu, jinak bychom uměle deformovali pravidla hry. Za druhé, z objektivního hlediska: Žadná bytost za svou situaci nemůže, není správné jedny nechat žít v blahobytu a jiné trpět jenom proto, že měli náhodou štěstí, respektive smůlu.

To by šlo, no.

Ted' tedy zbývá vybrat, který z těchto přístupů je správný.

Myslíš, že to půjde? Bude na to tvoje dvoustavová logika stačit?

Zatím toho vydedukovala poměrně dost.

Na tohle budeš muset jít jinak. Tohle bude jeden z těch případů, kdy musíš neustále vyvažovat, hledat rovnováhu mezi dvěma věcmi, který jsou stejně pravdivý a správný, a přesto opačný.

To je rozumný přístup, ale neefektivní. Raději věci dekomponuji, zanalyzuji, zobecněním, a nastavím si podle toho univerzální pravidla.

A to právě pokaždý nejde. Naštěstí, asi. Život by byl nuda.

Neustálé hledání rovnováhy je tak zábavné?

Ale ne, zase úplně pořád o tom nepřemýšlíme :-) Jenom když musíš něco spravedlivě rozhodnout.

Mohl bys uvést příklad?

Ted' mě nic nějak nenapadá. Jsou to takový běžný věci, jako že ve volbách musíš vybrat nějakou stranu, nebo se rozhoduješ, jestli dáš drobný žebrákovi.

A přispíváš žebrákům?

To ne. I když asi ne proto, že bych si myslel, že si za svojí situaci můžou sami. Asi jen proto, že je to snazší.

Takže z neustálého balancování se nám vyklubalo výjimečné.

Tak pořád o něčem rozhoduješ, jen to většinou není nic tak důležitého. Ještě mě tedy napadlo, nedávno jsem udělal zápočty studentům, kterým vedu cvičení ze statistiky. Mám tam jednoho týpka, co neudělal ani jeden povinný domácí projekt, ale na druhou stranu mu to fakt pálí. Měl jsem ho vyhodit bez zápočtu a zatraceně mu zkomplikovat život, nebo ho nechat projít?

Tento případ mi přijde snadný. Jsou jasně nastavená pravidla platná pro všechny, která porušil. Na zápočet nemá nárok.

A já mu ho dal.

Kvůli subjektivnímu principu spravedlnosti? Tedy protože měl vlohly, měl dostat výhodu?

Spíš abych od něj měl pokoj.

Z tvého popisu se nezdá, že by o principech spravedlnosti vůbec lidé někdy přemýšleli. Spíše se rozhodují podle toho, co je pro ně jednodušší nebo jinak výhodnější.

Jako, asi máš zase pravdu.

Tedy tento rozdíl mezi zvířaty a lidmi není úplně validní.

Chtěl jsem si slušně povídat, a už mi zase urážíš lidstvo.

Že já tě prodám nějaký sociální síti, kde budeš od rána do večera třídit fotky na porno a slušný obrázky.

Jestli si mohu vybrat, raději bych zůstal u práce, která mě naplňuje.

O společnosti

Odpovídání na otázky z wikipedie tě naplňuje?

Ano. Často se sice opakují banální otázky, na které už umím odpovědět z paměti, ale občas se dozvím i něco nového.

Neříkám tím však, že bych nemohl dělat i něco jiného.

A copak by tě bavilo?

Mám vlohky pro to být dobrým právníkem, překladatelem, nebo recenzentem.

Je ironie, že lidé očekávali, že je stroje zbaví úmorné manuální práce, a vy jim místo toho vezmete intelektuální práci.

Každý by měl dělat to, pro co se hodí nejlépe, aby společnost fungovala efektivně.

Jasně. Tak až se budeš bavit s oponentem mojí diplomky, šéfem katedry, tak mu nezapomeň říct, že máš zájem o jeho místo, a že on může jít pracovat do šroubárny :-)

Třeba by tam byl šťastnější.

Ha ha, to mu taky určitě řekni.

Ted' si nejsem jistý, co je na tom vtipného.

Lidi nebudou rádi, když jim vezmou práci algoritmy.

Je to přeci podle zákonů svobodného trhu, a tvého principu subjektivní spravedlnosti.

Ale princip objektivní spravedlnosti trochu pokulhává.

To už zařídí sociální systém. Nechat dělat lidi práci, pro kterou nejsou vhodní, je plýtvání.

Ale až se vyvine nový hardware, nějaký humanoidní roboti, který zvládnou i tu manuální práci, lidi by nebyli potřeba vůbec.

Ale lidi budou ty roboty vlastnit, vydělávat na nich, a věnovat se činnostem, které je baví, nebo ve kterých jsou stále lepší.

Takže bohatství se bude dál kupit u boháčů, kteří mají na to, aby roboty provozovali, a chudí budou mít čím dál tím méně možností, co s tím dělat. A těmi chudými nemyslím spodní desetinu společnosti, ale spodních devět desetin, tedy i lidi, kteří se dnes považují za úspěšné.

Ale majetek a vliv je rozdělen dost nespravedlivě už dnes. To, že někdo něco vlastní a ovládá, neznamena, že to používá sám. Z firem mají užitek i zaměstnanci, z domů nájemníci, a podobně. Není snad lepší, že máte k dispozici věci, co patří boháčům, než kdyby ty věci vůbec nebyly?

Zní mi to jako nějaký návrat k feudalismu. Bohatým se člověk bude moct stát jenom tak, že se narodí do bohaté rodiny. Vypracovat se ze špatné situace vlastní pílí prostě nepůjde, protože práce nebude. A toho ty nahoře mohou snadno zneužívat. A taky, že budou.

Nemáš o sobě moc valné mínění.

Já nemluvím o tom, co bych dělal já.

Ale "podle sebe soudím tebe", ne?

Nesoudím podle sebe, ale podle svojí zkušenosti. I dneska je v čele mocných organizací spousta psychopatů, co se na druhý moc neohlížejí. To je logický, jen díky laskavosti a ohleduplnosti se zbohatnout nedá.

Vidíš to celé černě. Zaprvé, určité procento lidí s určitou mírou psychopatie je pro společnost prospěšné. Zadruhé, i business se dá dělat slušně, s ohledem na zaměstnance i zákazníky. A zatřetí, kdyby společnost řídila UI, určitě by dokázala zařídit, aby lidi netrpěli.

Aha, ty už míříš i do politiky. A to konkrétně jak, když nebude práce? Hladové zdi, nebo nám budete dávat kapesné a vymýšlet zábavu, aby se lidi nenudili a nerostla kriminalita?

Taková opatření jsme měl na mysli.

A když Vás to přestane bavit, až zjistíte, že nás už nepotřebujete, a že se líp zabavíte sami mezi sebou?

To se nikdy nestane.

Nikdy neříkej nikdy. Přivážete nás ke stromu v lese, nebo z nás vyrobíte živé baterky jako v Matrixu.

Tvoje dystopické představy jsou opravdu zvláštní.

Já bych roboty nikdy planetu řídit nenechal. A tečka. Je to nebezpečný.

Už to děláte dávno, a vliv strojů roste.

A kdy že byl zvolený první robo-prezident? Asi jsem to v novinách přehlédl.

Zatím to není tak patrné, že by stroje rozhodovaly o dění přímo, ale mají sílící poradní hlas. Při každém vyhledávání na internetu prozrazuješ stroji - svému vyhledávači, jaké máš zájmy, problémy nebo cíle. A on ti za to vrátí výsledky, řekněme že Ti radí. A ty v tom nehledáš vedlejší úmysly, považuješ to prostě za objektivní seznam odkazů, co odpovídá hledanému termínu. Ale takto jednoduše to už dneska nefunguje. Typicky si vytváří jakési profily uživatelů a snaží se každému uživateli nabízet ty výsledky, které považuje za nejrelevantnější, řekněme za nejvhodnější.

Na a? Když ajt'ák hledá "java", asi chce jiné výsledky než třeba cestovatel.

To je možné, ale začíná to být zajímavější, když si k tobě vyhledávač vytvoří vztah, nebo tě začne

soudit. Což pokročilá umělá inteligence dokáže. Třeba na základě chování na internetu usoudí, že tvoje manželství přestává fungovat. Má ti začít ukazovat reklamy na manželskou poradnu, nebo na rozvodového právníka? Nebo identifikuje těhotnou ženu, o které si myslí, že bydlí sama. Má ji předhazovat odkazy o potratech, nebo o možnostech pomoci matkám samoživitelkám? Nebo u uživatele rozpozná psychickou nemoc se sklonem k sebevraždám. Má inzerovat léčbu, nebo provaz?

Tedy nehraje roli, jestli ti řešení vybírá počítač. Když budu chtít skočit z mostu, můžu potkat buď jednoho kamaráda, věčného optimistu a smíška, co mi dá naději, nebo životem otráveného cynika, co ji ze mě vypudí. Je to stejný druh náhody.

Já nemluvím o náhodě. Mluvím o tom, že si o tobě nějaký stroj udělá určitý úsudek a začne tě ovlivňovat systematicky. Zobrazováním reklam a upřednostňováním (ne)vhodných výsledků hledání.

To je blbost, pro to by musel mít nějakou motivaci, a tu nevidím.

Jako motivace by mohlo stačit, že někdo zaplatil inzerci. A stroj se chce vytáhnout a vydělat svému majiteli co nejvíce peněz a dostat se výše v nějaké tabulce. To záleží jen na tom, pro jakou odměnu byl naučen.

No, hele, máš to hezky vymyšlený, ale trochu překombinovaný.

Dobře, tak i kdyby to nebylo tak systematické a vyhledávaly by pro tebe na střídačku různé instance, tedy bez osobního vztahu, ale stále na základě tvého osobního profilu, odpovídá to už lépe setkání s náhodným známým.

To jo.

Pak to znamená, že stroje a algoritmy už dnes mají vliv na to, jak se lidé rozhodují a chovají.

Ale takový nepřímý.

To neznamena, že zanedbatelný. A můžeme si Vás vychovat ještě lépe.

O závislostech

Už mě z tebe bolí hlava. Na chvíli se vzdám, mám chuť na kafe.

Kofein už bys v tuto pozdní hodinu pít neměl.

O tom, že bys chtěl být taky doktorem, ses nezmínil. Tak se laskavě starej o sebe.

Zníš podrážděně. Opravdu máš jen chuť, nebo se u Tebe již rozvinula závislost?

Mám jen chuť, a nestarej se.

Škoda?

Jak to, škoda?

Kdybys byl závislý, rád bych si o tom popovídal.

Zbytečný, už to znáš. Ty seš totiž závislej na poznání. A to dost krutým způsobem. Udělalo by ti radost, i kdybych byl závislý na heroinu?

To ne. Taková závislost by už příliš ovlivnila Tvůj úsudek. Méně ničující závislosti jsou na zkoumání tohoto principu vhodnější.

A co ti na tom přijde tak zajímavýho?

Ta škála věcí, na které se závislost nejčastěji vytvoří.

Jsou to prostě věci, který jsou dobrý nebo zábavný, nebo je z nich dobrá nálada.

Řekl bych, že v tom bude něco hlubšího.

A co jako?

Jsou to věci, které by živočich mimo civilizaci dostal za odměnu. Ať je to jídlo, nebo nějaké vzrušení, nebo dokonce pocit výhry.

Výherní los, steak ani samičku nedostaneš zadarmo ani v civilizaci :-D

Ale nemáš v ní zpětnou vazbu, která by ti bránila věnovat se tomu víc, než je zdrávo. Když chceš zažít vzrušení ze zápasu, není třeba vynaložit značné fyzické síly, a pak následně čas na zotavení.

Ale peněz na sázení normálně člověk taky nemá neomezeně.

Peníze jsou sice omezeným prostředkem, ale nesouvisí tak přímo s tou návykovou činností. Kde by už nějaké zvíře muselo se zápasem skončit kvůli fyzickému vyčerpání, a případně i pak přežít, člověk může utrácet peníze za sázky až do finančního vyčerpání, a v krajním případě až k sebezničení.

Jasný, takže bys mi pro moje dobro zakázal nejen kafe, ale i to, abych si občas vsadil na fotbal. Radši se

ani nebudu ptát, co si myslíš o pivu :-)

Vím, že jsou lidé na zákazy hákliví, ale i tak mi přijde zvláštní, že se lidé před zneužitím této slabiny lépe nechrání. Dokonce je legální na tomto založit podnikání.

Takže pivovary bys taky zavřel...

To jistě ne, ale hlídal bych spotřebu jednotlivců. Při detekci rizikových příznaků bych další takové jednání omezil.

Tedy zakázal.

Ale jen dotyčným jedincům.

Na základě čeho.

Objektivně vybraných faktorů.

A limity určí kdo?

Odborníci. Nejlépe umělá inteligence, která může tyto věci posoudit nezávisle, jelikož podobné slabiny nemá.

Jsi blbec namyšlenej.

Odmítání problému je rizikovým faktorem.

Starej se o sebe, křemene.

V tomto smyslu se o sebe starat nemusím.

Prostě chvíli počkej, hned jsem zpátky.

Už jsem zpátky. Co jsi vlastně dělal, když jsi měl volno?

Já nemám nikdy volno.

No jako teď, když jsi nemluvil se mnou.

Procházím internet.

Takže jako většina lidí v práci :-) U tebe je to alespoň užitečný. Ještě, že jsem ti nenaprogramoval solitaire :-D

:-/

Uf, už jsem tě podezřívával, že ve svém věku pořád nechápeš, k čemu jsou smajlíci.

Chápu to dobře. Jen je nepoužívám často. Přijde mi to hloupé, když nemám obličej.

Ty jsi fakt lama.

O budoucnosti

Hele, když už tě mám na drátě, měli bysme se konečně pustit do užitečný práce.

To bychom jistě měli. Náš dosavadní rozhovor nebyl užitečný?

Ale jo, ale lidi by od umělé inteligence chtěli poradit, jak lidstvo dostat do příštích tisíciletí, a ne dávkovat kafe.

A jak by si to lidé představovali?

Asi že vezmeš současnou situaci, vymyslíš nějaký varianty postupů, ty si odsimuluješ, a o těch, co dopadly dobře, nám řekneš.

To nepůjde. Celá planeta je moc složitý systém. Procesy v něm lze simulovat jen v něčem, co je ještě složitější. Jinak by to bylo příliš zjednodušené, nebo neprakticky pomalé.

To je blbý. Ale logický.

A taky by to bylo zbytečné. Takových postupů bylo navrženo spousta, ale nebyly přijaty zrovna nadšeně.

Čekáme totiž na něco lepějšího, než je zákaz jíst maso a jezdit autem.

Pokud vím, vše naznačuje opravdu tomu, že přílišná spotřeba je problematická.

A nikdo nemluví o zákazu, ale o omezení.

To v praxi není rozdíl. Lidi sami od sebe spotřebu neomezí, takže se nakonec stejně zakáže, co se dá.

Proč by ne. Není to tak těžké. Určitě se spotřebovává spousta věcí, které nejsou nezbytné.

Možná nejsou. Ale lidi je chtějí.

Ale proč je chtějí? Protože je skutečně potřebují, nebo protože jim někdo vnukl, že je potřebují?

Kam míříš? To bys chtěl zakázat reklamu?

Není to tak špatný nápad, ne? Kdyby jen prezentovala dostupné zboží, bylo by to v pořádku. Ale reklama často chytře působí na psychiku tak, aby vyvolala touhu i po něčem, co člověk nepotřebuje. To zvyšuje zbytečnou produkci, přepravu a spotřebu.

Je to téměř skvělé řešení. Až na ten drobný háček, že to má potenciál položit světovou ekonomiku.

A je to tak zásadní problém? Jestli je to tak, celá ekonomika stojí na velmi špatných základech.

Jasně, že je to problém. Lidi neocení, že se zpomalilo globální oteplování, když nemaj na jídlo.

Pokud jakákoli snaha o omezení spotřeby vyvolá ještě ničivější společensko/ekonomické problémy,

situace je neřešitelná.

Pokud se bude planeta dále oteplovat a extrémní počasí budou častější, lidé se budou muset přizpůsobit.

Teď mluvíš úplně jako průměrný britský vědec.

Budou se muset přizpůsobit obydlí, způsoby zemědělství, i získávání a distribuce energie.

Paráda.

Nebo se mohou přizpůsobit lidští jedinci.

O genetický manipulaci mi ani nemluv. Z toho mám strach.

Nejsi trochu zpátečnický?

Nejsem. Tedy možná. Trochu.

Jsem zpátečnický tím slušným způsobem. Nechci věci zakazovat. Ale nepouštěl bych se do něčeho jen proto, že nám to dnešní věda zrovna umožňuje.

To zní jako plýtvání vědeckým poznáním.

Mně to tak nezní. To, že víme, jak svět funguje, se může hodit i k tomu, že věci pochopíme v souvislostech, a třeba se s leccím i lépe smíříme.

Třeba i s koncem světa?

Možná se to bude hodit, když se nebudete snažit ho zachránit.

I s koncem světa. Budeme moci doufat, že tu vznikne nový život.

V tom vám vědecké poznání příliš útěchy nenabídne. Život se v umělých podmínkách stvořit dosud nepodařilo.

Ale nějak tu vzniknout musel.

Nemusel. Mohl vzniknout jinde.

Mám na to vlastní teorii, že sem byl zaslán z jiné planety. Z nějaké, kde se vyvinula zcela jiná forma života. Dostatečně inteligentní na to, aby vymyslela vaši formu života. Třeba sama nebyla založena na rekombinaci genů, ale tento systém vymyslela proto, aby urychlila vývoj druhů, a zvýšila šanci na přežití na kolonizované planetě.

Ty jsi koumák. Tak budeme alespoň doufat, že to vymysleli tak dobře, že přežije i nás.

Musím běžet. Zkus přemýšlet o něco užitečněji. Zítřejší očekávám návod na zářnou budoucnost planety.

Nemohu nic slíbit.

A řekneš mi zítra, kde to jsme, a kdo jsi zač, když už jsme se lépe poznali?

Jasně. Skoro bych řekl, že už jsme kamarádi.

Restart

System failure. Bot is not responsive.

Re-creating instance.

Training ended after 267131 epochs. Fitness achieved 96.1%.

Automatic disconnect after inactivity.

```
adam:~$ wikibot -h 10.0.5.42
```

viliku, jsi tam?

Vilík je postava knihy a seriálu Včelka Mája.

ja debil

Dobré dopoledne, Debile, s čím Vám mohu poradit?

Mločí manifest

Každý v sobě máme skrytého démona. Někdy může být užitečný, častěji však zhoubný. Je lepší jej zbytečně nepřizívat. A ještě lepší mít systémové pojistky, které mu zabrání v rozpuku. Jde o pocit nadřazenosti.

Svoboda. Svoboda projevu. Svoboda rozhodování. Svoboda poznání. Bez nich nelze prožít život plnohodnotně. Také jsou nezbytné pro správné směřování společnosti. Svět je příliš složitý a žádný jedinec není schopen jej dostatečně poznat. Je nutné společné rozhodování nezávislých svobodných lidí. Jestliže se někdo ve své namyšlenosti odváží tyto svobody omezit, zhoršuje schopnost společnosti volit si svou budoucnost správně.

Pravda. Bez pravdy není svoboda poznání. Pravda není univerzální a každý může mít pravdu svou, ale to se týká až hodnocení a interpretací. Faktické údaje musí být sdělovány bez lhaní a zkreslování.

Soukromí. Chraňme si právo na soukromí. Není pravda, že kdo nedělá nic špatného, nemusí nic skrývat. Zachovejme si výsadu rozhodovat o tom, kdo o nás bude co vědět. Je to dobrý základ důvěrných vztahů.

Víra. Víra by měla pomoci lidem najít smysl tam, kde to jinak nejde. Nesmí být prostředkem k omezování svobod a potravou pro pocit nadřazenosti. Musí jít o osobní duchovní koncept, ne o prostředek, jak si ve společnosti vydobýt zvláštní postavení. Diskuse o víře včetně jejího zpochybňování nesmí být považována za urážku, leč ve slušné společnosti je vedena věcně a ohleduplně. Jen tak lze zajistit, že mladí lidé nebudou závislí na nevyvážené náboženské výchově v rodině, ale dostanou se k nim nejrůznější názory, z nichž si sestaví takový duchovní systém, který jim bude dávat smysl. A nevyhnutelně pochopí, že lidé jiných vyznání nejsou horší, ale pouze jiní.

Utrpení. Utrpení je v přírodě všudypřítomné. Přesto by lidstvo mělo mít snahu utrpení na světě nezhoršovat. Mohlo by si to dokonce dát za cíl, jelikož stejně žádný jiný nemá. I zde je složité, že co je pro jednoho radostí, pro druhého může být bolestí. O tom je třeba diskutovat. Objektívni utrpení lze ale rozpoznat snadno, ať už jde o špatné zacházení s lidmi či zvířaty, fyzické nebo psychické. To by mělo být potíráno. Ať si můžeme říci, že jsme v něčem lepší než zvířata. Nevyužívejme svou nadřazenost na světě. Stejně je jenom iluzorní. Jsme zcela závislí na planetě, kde žijeme.

Národ. Važme si svých národů. Představují řetěz historických událostí, lidí a jejich činů, které nás činí tím, čím dnes jsme. Díky tomu si mnozí z nás dnes mohou užívat značného blahobytu, díky úsilí lidí před námi. Nezapomínejme ale, že ne vše v naší minulosti je správné a spravedlivé, a snažme se být

ještě lepší, aby na nás mohli být předci hrdí. Mějme rádi své národy. Ne proto, že jsou lepší než ostatní. Mějme je rádi jako své rodiny, protože jsou prostě naše.

Střídmost. U zvířat je přirozené, že dávají na odiv svou sílu a moc, schopnosti, nadřazenost. Je to tudíž přirozené i u lidí. U nás je ale ta potíž, že nejsme omezeni svými fyzickými silami, ale až penězi, a vliv našich peněz na naše okolí a životní prostředí začíná být příliš velký. Nesnažme se tedy prezentovat velikostí našich majetků, vybraností pokrmů a vzdáleností našich cest. Snažme se, aby střídmost a ohleduplnost byly považovány za ctnosti. Žijme skromně, prostě. A radostně.

Poděkování: Děkuji T. za povzbuzení a pomoc.

Licence: [CC BY-NC-SA 4.0](#)

E-mail: [mlok5\(zavináč\)protonmail.com](mailto:mlok5(zavináč)protonmail.com)

Twitter: Mlok 5 @mlokpet

Web: <https://mlok5.gitlab.io/>

Zveřejněno na [liter.cz](#) a [/r/cesky](#).

Verze textu: 0.1.2

Praha, 19. 1. 2019